

Ribičem nima pesem nobene zveze. Primerjava pesmi V gozdu in Goethejeve Ein gleiches je neumestna. Pesniška ideja obeh je nasprotna: prva opeva večni nepokoj duha, druga izraža hrepenenje po večnem miru. Zato je krivo Ocvirkovo razmišljanje o razločku med Goethejevo in Levstikovo poezijo, kakor ga gradi na temelju te primerjave. Romanca Dekle i tica je rahlo posneta iz neke lirične pesmi iz Vukovih zbirk. Z neko Goethejevo Legendo ne more biti v sorodu. Pri Goetheju poznam samo eno Legendo, ki opeva ono zgodbo o Kristusu, Petru in najdeni podkvi. Pesem Hrup nima z Goethejevo pesmijo An die Günstigen prav nobene skupnosti.

Sploh so Ocvirkovi odstavki o »vplivologiji« v Levstikovi pesmi — zelo površni. Poučen je v tem oziru primer, ko se Ocvirk bori zoper razlago, da je tehnika Ježe na Parnas posneta po nemški predpustni igri, ter pravi, da je Ježa »pesniški spev«, ki je soroden z Goethejevo satirično kantato Deutscher Parnas, čemur zopet v opomnjah sam oporeka. Čudno se mi zdi, da kljub Levstikovi odločni besedi še vedno trdi, da je Platenova pesem Christnacht »oplodila« Levstikovo Božično. Itd. Itd.

In tako izziva skoraj sleherna stran Ocvirkove studije o Levstiku kopo ugovorov. To ni samo posledica pisateljeve površnosti, še bolj je to nedognanost povzročilo dvoje: napačna izhodiščna teza in pomanjkanje prepotrebni analitičnih studij o Levstiku. Brez njih pa je vsaka sintetična razprava o njem obsojena na smrt.

Počakati moramo, da izidejo njegovi zbrani spisi. Takrat bodo vidni vsi liki njegove velikanske delavne sile in vsa enovitost njegovega prirodnega, kmetiškega značaja bo stopila krepko na dan. Tedaj bo vsakdo spoznal, da je hudo napačno govoriti o neki duševni bolezni pri najjasnejšem duhu — našega naroda.

Tragika Ocvirkovega spisa je v njegovem prezgodnjem rojstvu, kajti prepričan sem, da bi pisec marsikaj bolje napravil, če bi imel celotno Levstikovo delo pred seboj. Tako pa je hudo zablodil — ni nam podal Levstikovega duševnega obraza — temveč le »obraz« nerazvite slovenske literarne zgodovine.

Anton Slodnjak

Tomo Zupan: Kako Lenka Prešernova svojega brata, pesnika, popisuje. Mohorjeva knjižnica 57. Založila Družba sv. Mohorja v Celju 1933. Strani 65.

Ponatisnjeno iz Mladike. Ganljivo domače govorjenje preproste Prešernove sestre o tem, kako je svoje domače in zlasti brata Francéta poznala, doživela in menda priletna zapisovalcu, temu očakovstva vrednemu senjorju našega ugaslega slovenstva, v peró govorila, da je zapisal vestno, kjer ni nekoliko ostarelo svojski pozabil svoje vloge in tolmačeč iz sebe trgal pripovedi s pripombami in svojega sloga besednim redom in znanjem (Kamenik, Za Jero najstarejši šimen Prešerna in Mine, rodod Svetinove otrok je Katra... i. p.). Občutno je grešil sicer le, da črt o Katri, ki jih je pripisal v Dodatku, ni uredil organsko v celoto. S takim svojim slogom je morda postavil založnico pred vprašanje, kako naj bi tiskala. Pietetno sivemu zapisovalcu v sloves je priobčila vse kot eno besedilo, potrdila s tem značaj kronike s svojstvenim,

osebnostnim izrazom: slovstveno kurioznost. Ne grajam! Zabrisala je značaj slovstvenega gradiva, slovstveni spomenik, a rešila je v onj poemu, ki bi utegnil iz njega zrasti véliki biografični roman. Ta roman slutim za to prvo pravo besedo, kar Jelovškove ni bilà, pisal sam ga ne bom. Lenkin telesni obraz mi je preveč vsakdanje lep: sama gorenjska ženska pamet in dobrota brez tragike...

Dr. I. Pregelj

Joža Glonar, *Slovenische Erzähler*. Ljubljana 1933. Nova Založba. Strani 175.

Zbirka je zrelemu prevajalcu zrastla neprisiljeno, da bi bilà v prvi vrsti knjižni dar prijateljem lepe knjige v vélikem svetu; je torej prigodniška knjiga po svojem namenu, zato v marsičem morda nedognana. Ni antologija slovenskega pripovedništva (v njej pogrešaš Jurčiča, Levstika, Mencingerja, Govekarja, Meška, Murnika, Detelo, Puglja, Kraigherja, Vlad. Levstika, Golarja, Vadnjala, Izid. Cankarja in mlade), pa je zato snovno-legendarno, motivno slovensko ubrana zbirka veliko tegà in takega, česar prav gotovo tujec v svoji knjigi doslej ni bral; v tem oziru torej močno slovenska reprezentativna zbirka, ki se pietetno poklanja geniju Ivana Cankarja, čigar rast in značaj prečudno tesnó, a vendar polno ponazarja. Draperija Cankarju v knjigi smo: Terdina (Netek), Tavčar (Moj sin! = Sein Sohn), Kersnik (Die beiden Väter Maček), Milčinski (Die (?) Amtssprache), Finžgar (Video meliora..., Bursche, das verstehst du nicht), Šorli (Ein großer Mann), Pregelj (Des Herrn Matthias letzter Gast), Novačan (Die Idee), Majcen (Das Quartier Nr. 8), Bevk (Das schwarze Küken), Kozak (Aza — iz Šempetra). Prevajalec je delal preračunjeno: hotel je tudi v tujem izrazu pokazati nekaj slovensko svojstvenega jezikovnega. Drugod je ostal nekoliko v povprečnosti šolskega stila (kar pričajo nekateri naslovni izrazi). V celoti pa vzbuja berilo občutje jezikovne rutine, takó, da niso redka mesta, ki se v slovenskem nekam trdo po šolsko beró, a so v prevodu pretolmačena v tisti zreli formalni nivó, ki je vonj in cvet največjega člana v PEN-u — Galsworthy-ja. Ob g. Novyjeve knjigi je Glonarjeva zbirka doslej vendar še najboljši prevod slovenske besede v nemškem jeziku.

Dr. I. P.

Jo van Ammers-Küller: *Upornice*. Prevedel Ferdo Kozak. Založba Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani 1933. 375 strani.

Povest ima tri dele, njen predmet so trije zaporedni rodovi bogate holandske družine v letih 1840, 1872, 1924. Pisateljica si je postavila težko nalogo, da predoči tri življenjske sloge v zgodovini družine, kjer se v malem odražajo tri oblike velikega sveta: absolutizem, individualna svoboda in nova doba, ki še ni našla sinteze za pravo občestvo ne v socialnem ne v družinskem življenju. V prvi dobi je oče dobrodušen tiran, ki vsiljuje družini svojo voljo, skrbno varuje tradicionalne oblike, ki delajo življenju silo. Vsi so odvisni od gospodarjeve milosti, zato morajo otroci zatajiti osebna čuvstva in služiti ugledu hiše. Mlade ženske edina naloga je, da se pripravljajo za zakon. Vse življenje je poenostavljeno: zakonska ljubezen pomeni tudi zve-